

**Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 szkoły podstawowej,
spójne z Programem nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic**

Wymagania na poszczególne oceny ¹					
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)	PODSTAWA PROGRAMOWA
1. Środowisko przyrodnicze Polski					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen, holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacialna)</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia proces powstawania gór • wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • dokonuje podziału surowców mineralnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski • charakteryzuje jednostki geologiczne Polski • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • przedstawia proces powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce • omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i 	<p>IX.1, IX.2, IX.3, IX.5, IX.15, IX.7, IX.6, IX.8, IX.10, IX.9, IX.11, IX.12, IX.13, IX.14, IX.16</p>

¹ Szarym kolorem oznaczono dodatkowe wymagania edukacyjne.

<ul style="list-style-type: none"> •wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego •podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski •wymienia elementy klimatu •wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i> •wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce •określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce •wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejcowate</i> •wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> •wymienia przyczyny powodzi w Polsce •określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego •wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny •omawia linię brzegową Bałtyku •podaje główne cechy fizyczne Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> •podaje cechy klimatu Polski •podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej •opisuje wody powierzchniowe Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej •rozpoznaje typy ujść rzecznych •opisuje zjawisko powodzi •wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią •wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych •omawia wielkość i głębokość Bałtyku •charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata •opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku •opisuje wybrane typy gleb w Polsce •przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski •omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski •omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce •podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu •charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce •odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów •wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce •wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry •opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry •wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce •określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników •charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku •omawia powstawanie gleby •wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych •omawia funkcje lasów •omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce •ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia ważniejsze typy jezior w Polsce •analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej •omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki •omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku •omawia procesy i czynniki glebotwórcze •opisuje typy lasów w Polsce •opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski 	<p>sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego •ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce •podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego •planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody 	
--	--	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • wymienia formy ochrony przyrody w Polsce • wskazuje parki narodowe na mapie Polski 					
2. Ludność i urbanizacja w Polsce					

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> wymienia przyczyny migracji wewnętrznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce określa kierunki napływu imigrantów do Polski wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. oblicza współczynnik przyrostu naturalnego podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych państwach europejskich określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podział administracyjny Polski omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej identyfikuje na wybranych przykładach związku między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich 	<p>IX. 1, IX.4, X.2, X.4, X.3, X.1, X.4, X.5, XI.4, X.6, X.7, X.8, X.9, XI.3</p>
--	---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski • wymienia główne skupiska Polonii • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i> • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy 		
---	--	---	--	--	--

3. Rolnictwo i przemysł Polski

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje rolnictwa wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> wymienia główne uprawy w Polsce wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy wymienia funkcje przemysłu wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej wymienia źródła energii wymienia typy elektrowni wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce omawia cechy polskiego przemysłu wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłe, wodne i niekonwencjonalne opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeladunków w polskich portach morskich opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce omawia rozwój przemysłu stoczniowego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego 	<p>X.10, X.11, X.12, XI.5, IX.15, XI.2, XI.2, X.14, IX.16</p>
--	--	---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego podaje przyczyny kwaśnych opadów 	<p>w województwach pomorskim i łódzkim</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego 		
4. Usługi w Polsce					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> wyróżnia rodzaje transportu w Polsce wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze wyróżnia rodzaje łączności wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie usług w Polsce omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego omawia czynniki rozwoju turystyki wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski 	<p>X.13, XI.6, X.15, XI.7</p>

5. Mój region i moja mała ojczyzna					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> • wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony • wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny • przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie • wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania • wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych • określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym • rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie • analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu • prezentuje główne cechy gospodarki regionu • opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny • omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu • prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie • wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego • planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie • projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej 	<p>XII.1, XII.2, XII.3, XII.4, XII.5, XII.6, XII.7, XII.8, XIII.1, XIII.2, XIII.3, XIII.4, XIII.5</p>

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z GEOGRAFII

1. Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia i jego aktywność.

2. Cele ogólne oceniania:

- rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych z przedmiotu i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

3. Cele kształcenia - wymagania ogólne:

1. Wiedza geograficzna

1. Opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów.
2. Poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników.
3. Poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu oraz najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata.
4. Poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz dostrzeganie potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.
5. Rozumienie zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.
6. Identyfikowanie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.

7. Określanie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka.

8. Integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.

2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

3. Interpretowanie map różnej treści.

4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.

5. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.

6. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.

7. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.

8. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.

9. Podejmowanie konstruktywnej współpracy i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi.

10. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

III. Kształtowanie postaw.

1. Rozpoznawanie swoich predyspozycji i talentów oraz rozwijanie pasji i zainteresowań geograficznych.

2. Łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości.

3. Przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania.

4. Rozwijanie w sobie poczucia tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej.

5. Kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej).
6. Kształtowanie pozytywnych – emocjonalnych i duchowych – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią.
7. Rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której nadaje pozytywne znaczenia.
8. Rozwijanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski.
9. Przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

4. Skala ocen:

- 1) Roczne i śródroczne oceny klasyfikacyjne oraz oceny bieżące w oddziałach IV-VIII ustala się w stopniach według następującej skali:
 - a) stopień celujący (cel) – 6;
 - b) stopień bardzo dobry (bdb) – 5;
 - c) stopień dobry (db) – 4;
 - d) stopień dostateczny (dst) – 3;
 - e) stopień dopuszczający (dop) – 2;
 - f) stopień niedostateczny (ndst) – 1.

- 2) W ocenianiu bieżącym można stosować znaki:

- a) „+”, „-”, aktywność ucznia na zajęciach;
- b) „np” nieprzygotowanie do zajęć;
- c) „br” brak zeszytu,
- d) „pkt” liczba punktów.

Za trzy „+” uczeń uzyskuje ocenę bardzo dobrą (5).

Za trzy: „-”, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną (1).

- 3) Dopuszcza się przy ocenianiu bieżącym stosowanie dodatkowego oznaczenia: + (plus), poza stopniem celującym, lub – (minus), poza stopniem niedostatecznym.
- 4) Oceny bieżące wpisujemy do dziennika cyfrowo, natomiast śródroczne, roczne i końcowe w pełnym brzmieniu.

5. Wymagania ogólne na poszczególne oceny szkolne:

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- 1) posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza ramy obowiązującego programu nauczania w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia; 2) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania w danej klasie; 3) proponuje rozwiązania nietypowe lub rozwiązujące problemy (zadania) wykraczające poza obowiązujący program; 4) wykazuje szczególne zainteresowania określoną dziedziną wiedzy i osiąga sukcesy w olimpiadach przedmiotowych, konkursach przedmiotowych i innych formach rywalizacji międzyszkolnej, kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który: 1) opanował pełny zakres wiadomości wynikający z programu nauczania przedmiotu w danej klasie; 2) sprawnie posługuje się wiedzą, samodzielnie rozwiązuje założone problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi ją zastosować do rozwiązywania zadań w nowych sytuacjach precyzyjnie i sprawnie posługuje się terminologią naukową.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który: 1) opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności wynikający z programu nauczania w danej klasie, w wypowiedziach popełnia drobne błędy językowe; 2) potrafi zdobyte wiadomości wykorzystać do samodzielnego rozwiązywania zadań teoretycznych lub praktycznych o wyższym stopniu trudności; 3) nie popełnia błędów w podstawowej terminologii.

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności

w stopniu dostatecznym, a ponadto 1) rozumie podstawowe prawa, zjawiska, pojęcia niezbędne w dalszej edukacji; 2) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który: 1) opanował wiadomości i umiejętności niezbędne w dalszej edukacji; 2) potrafi, także przy pomocy nauczyciela, rozwiązać zadania teoretyczne lub praktyczne.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który: 1) nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie osiągnięć koniecznych, a braki uniemożliwiają przyswojenie treści programowych z danych zajęć edukacyjnych w następnej klasie; 2) nie jest w stanie rozwiązać zadania o elementarnym stopniu trudności.

6. Formy aktywności podlegające ocenie:

a) Odpowiedzi ustne:

a) Ustne sprawdzenie wiadomości:

Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.

b) Pytania aktywne - lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe - uczniowie sami zgłaszają się do odpowiedzi lub są wyznaczani przez nauczyciela.

c) **Referowanie pracy grupy** - lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe.

d) **Praca na lekcji** - bieżący materiał nauczania. Oceniana jest aktywność, zaangażowanie, umiejętność pracy w grupach.

b) Prace pisemne w klasie:

1. Kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (do 20 minut) - nie muszą być wcześniej zapowiedziane.

2. Sprawdziany podsumowujące poszczególne działy (1h lekcyjna) - sprawdzian oraz jego formę należy zapowiedzieć, co najmniej tydzień wcześniej.

3. Prace klasowe (półroczne lub całoroczne) (1-2h lekcyjne) –zapowiadane 2 tygodnie wcześniej.

c) **Zeszyt ćwiczeń** – zgodnie z tematami lekcji.

d) **Udział w konkursach** – przy ocenie bierze się pod uwagę rodzaj konkursu i osiągnięcia.

7. Pozostałe przedmiotowe zasady oceniania.

1) Prace klasowe i sprawdziany

a) Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń musi napisać pracę sprawdzian w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły. Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona, uczeń przystępuje do pracy klasowej na pierwszej lekcji, na którą przyszedł.

b) Nauczyciel oddaje do wglądu uczniom sprawdzone prace pisemne w terminie do dwóch tygodni. Ocenione kartkówki uczeń powinien otrzymać do wglądu w ciągu tygodnia.

c) Uczeń ma prawo poprawić sprawdzian i pracę klasową. Uczniowi, który przystąpił do poprawy, przysługuje pełna skala ocen. Obie oceny są wpisywane do dziennika nawet jeśli ocena z poprawy jest niższa od poprawianej, a pod uwagę jest brana średnia z obu ocen.

d) Informacja o sprawdzianie i pracy klasowej notowana jest wcześniej

w dzienniku lekcyjnym

2) Odpowiedzi ustne.

- a) Przy wystawianiu oceny za odpowiedź ustną nauczyciel jest zobowiązany do udzielenia uczniowi informacji zwrotnej.
- b) Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do odpowiedzi ustnej bez usprawiedliwienia raz w półroczu. Nieprzygotowanie zgłasza nauczycielowi przed lekcją lub na jej początku, zanim nauczyciel wywoła go do odpowiedzi.
Uczeń nie może zgłosić „np” jeżeli na daną lekcję był zapowiedziany sprawdzian lub kartkówka.

3) Praca na lekcji

Praca na lekcji oceniana będzie za pomocą plusów lub ocen stopniowych.

- a) Uczeń może otrzymać ocenę stopniową: bardzo dobrą lub celującą, jeżeli:
 - aktywnie uczestniczy w lekcji z zadawaniem pytań aktywnych;
 - jako lider grupy wykaże się dużą aktywnością podczas pracy grupowej;
- b) Uczeń może otrzymać plus „+” za:
 - krótkie wypowiedzi na lekcji;
 - pracę w grupie;
 - inne " krótkie" formy aktywności.

4) **Zeszyt ćwiczeń** – ocena stopniowa. Ocenie podlega zarówno poprawność merytoryczna rozwiązywanych zadań, jak i estetyka oraz systematyczność.

5) Konkursy.

Uczeń może otrzymać ocenę celującą za wysokie osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych, konkursach przedmiotowych i innych formach rywalizacji międzyszkolnej.

8. Sprawdzenie i ocenianie sumujące postępy ucznia

Podsumowaniem edukacyjnych osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym są **ocena śródroczna** i **ocena roczna**. Wystawia je nauczyciel po uwzględnieniu wszystkich form aktywności ucznia oraz wagi ocen cząstkowych.

9. **Uczeń może nie być klasyfikowany z geografii**, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w okresie, za który przeprowadzana jest klasyfikacja.

10. Sposoby informowania uczniów i rodziców.

- 1) Na pierwszej godzinie lekcyjnej zapoznajemy uczniów z wymaganiami edukacyjnymi.
- 2) Oceny bieżące są jawne, oparte o opracowane kryteria.
- 3) Sprawdzone i ocenione sprawdziany i kartkówki otrzymują do wglądu uczniowie, rodzice zaś otrzymują do wglądu na życzenie.
- 4) Prace pisemne są przechowywane do końca bieżącego roku szkolnego.
- 5) Uczniowie oraz rodzice są na bieżąco informowani o postępach ucznia poprzez zapisy w dzienniku elektronicznym, podczas wywiadówek, zebrań oraz spotkań indywidualnych z wychowawcą lub nauczycielem.

WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WZSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNA OCENA KLASYFIKACYJNA.

1. Nie później niż tydzień przed klasyfikacyjnym rocznym zebraniem Rady Pedagogicznej nauczyciele poszczególnych zajęć edukacyjnych są obowiązani poinformować ucznia i rodzica o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych,

2. Jeżeli uczeń lub jego rodzice uważają, że przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna jest zaniżona mogą wystąpić z pisemnym wnioskiem o ustalenie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna, określając wysokość wnioskowanej oceny.
3. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, można wystąpić do dyrektora w terminie do 2 dni roboczych od daty powiadomienia o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej.
4. Dyrektor powołuje komisję, która analizuje wniosek i zgodność z warunkami ustalania ocen z zajęć edukacyjnych.
5. **Warunkiem** ubiegania się o ustalenie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych są:
 - 1) Przedłożenie poprawnie prowadzonych zeszytów.
 - 2) Frekwencja na zajęciach z danych zajęć edukacyjnych nie niższa niż 90% (z wyjątkiem długotrwałej choroby).
 - 3) Usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach.
 - 4) Przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form prac kontrolnych.
 - 5) Skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form pomocy.
 - 6) Nauczyciel zajęć edukacyjnych, z których uczeń ubiega się o uzyskanie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna, przeprowadza egzamin w formie pisemnej i ustnej. Zestaw zadań i pytań musi odpowiadać wymaganiom oceny, o którą ubiega się uczeń.
 - 7) Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół zawierający imię i nazwisko nauczyciela przeprowadzającego egzamin, termin egzaminu, zadania sprawdzające, ustaloną ocenę i podpisy komisji. Do protokołu załącza się wypracowanie ucznia, zwięzłą ocenę odpowiedzi ustnej oraz wniosek ucznia lub jego rodziców, o którym mowa w ust. 2.
 - 8) Ustalona w tym trybie roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych jest ostateczna. Ustalona ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w drodze egzaminu poprawkowego.

Teresa Sejud